

DE BELGISCHE OPGRAVINGEN IN ELKAB

In navolging van andere landen wilde ook Capart een Belgische concessie in Egypte om opgravingen te kunnen uitvoeren. Al in 1905 merkt hij de site van Elkab op, maar de financiële middelen om verder onderzoek te voeren, ontbreken. Door de hulp van een Amerikaanse mecenas kan hij een eerste Belgische archeologische campagne starten i.s.m. de Egyptologische Stichting Koningin Elisabeth. In totaal voert hij drie campagnes: in 1937, 1938 en 1946. Elkab (huidige Nechheb) ligt ongeveer 80 km ten zuiden van Thebe (het huidige Luxor) op de oostelijke Nijloever in Opper-Egypte en was al bekend in de 18e en 19e eeuw.

A - Foto van de opgraving van Jean Capart in Heliopolis, 1907, glasplaat - Sura project

B - Aanbiddingsstele voor Nechbet, zandsteen, Elkab, Nieuwe Rijk

TER ERE VAN DE GODIN NECHBET

Op de site van Elkab staat het belangrijkste heiligdom van Opper-Egypte ter ere van de giergodin Nechbet. Samen met de slangengodin Wadjet wordt ze beschouwd als beschermgodin van de farao. De gier en de slang staan dan ook samen te prijken op de hoofdtooien van farao's. Op deze kleine stele staat de godin Nechbet op een kleine sokkel en ontvangt offers van een rechtstaande figuur. Het voorwerp is opgegraven door Capart en zijn ploeg in Elkab in 1938.

EEN ZEER VROEG BEWOONDE SITE

Een tweede belangrijk facet van de site van Elkab is de lange bewoningsgeschiedenis die van de vroegste landbouwgemeenschappen uit de late prehistorie gaat over de faraonische tijd en de ptolemeïsche periode tot de koptische tijd. De -4e-eeuwse stadsomwalling is tot op de dag van vandaag bewaard.

C - Foto met zicht op het gebouw uit de opgraving 2015.
Vloer van het bouwwerk uit de tweede dynastie met vondsten
(© Belgian Archaeological Mission to Elkab)

D - Getekend plan van de opgraving in 2015.
Bouwwerk uit de tweede dynastie met aanduiding
van de vondst van een smeltkroes.
(G. Dumont, © Belgian Archaeological Mission to Elkab)

EXPERT AAN HET WOORD

Wouter Claes, archeoloog en verantwoordelijke voor de opgravingen in Elkab.

Jean Capart heeft opgegraven in Elkab in de jaren '30 en '40 van de 20e eeuw. Hoe zit dat nu?

Zoals vroeger de gewoonte was bij alle grote opgravingen lag in Elkab aanvankelijk de focus op tempels en graven. Er werd vooral uitgekeken naar spectaculaire vondsten. Hierdoor weten we nu veel over religieuze en funeraire gebruiken. Een nieuwe tendens in de egyptologie nu is kijken hoe nederzettingen opgebouwd waren en eruitzagen. Op die manier bestuderen we de echte Egyptische samenleving van de gewone mens en niet alleen van de elite. In dat opzicht is Elkab bijzonder, omdat het één van de weinige sites is in Egypte waar we die hele vroege bewoningslagen van de dorpsstructuur en de stadsstructuur hebben kunnen opgraven. Dat maakt Elkab uniek. Dit soort onderzoek is pas begonnen in 2009. Heel recent dus.

In de tijd van Capart waren buitenlandse opgravingen in Egypte heel normaal. Hoe eenvoudig of moeilijk is dat nu?

In principe is dat niet zo moeilijk. Er zijn procedures en regels die we moeten volgen. Als wetenschappelijke instelling dien je een aanvraag in bij de oudheidkundige dienst in Caïro. Na evaluatie krijg je een al dan niet gunstig advies. Daar ligt dus de moeilijkheid niet. Natuurlijk moet je de financiële middelen hebben om opgravingen uit te voeren. Als je de regels volgt, kan je dus opgraven.

IN DE KLAS

- Laat de leerlingen nadenken over buitenlandse opgravingscampagnes in Egypte. Stel dat Egyptische archeologen naar België zouden komen voor opgravingen uit de Gallo-Romeinse tijd of de middeleeuwen. Hoe zouden ze te werk gaan, wat zou hen kunnen interesseren?
- Ken je plaatsen in België waar opgravingen gedaan worden of werden? Uit welke periode? Zoek musea waar de gevonden objecten tentoongesteld worden. Waarom zijn de opgravingen uitgevoerd? Waren ze gepland of ging het eerder om spoedopgravingen? Wat betekent dit laatste?